

תשורה

משמחת הנישואין

של

יוסף יצחק ונחמה
הארליג

יום ג', ב' כסלו, ה'י תהא שנת נפלאות דגולות
שנת הצ"ב לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א
מלך המשיח

*

לרפואה קרובה ושלימה ותיכף ומיד ממש
בכל רמ"ח אבריו ושסי"ה גידיו הקדושים
בבריאות הנכונה וחיים נצחיים
ויוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה
ויבנה מקדש במקומו
ותיכף ומיד ממש

⊗

ולזכות

החתן הרה"ח יוסף יצחק ש"י והכלה מרת נחמה תחי
הארליג

ליום נישואיהם בשטומ"צ יום שלישי שהוכפל בו כי טוב, ב' כסלו
ה'י תהא שנת נפלאות דגולות
שנת הצ"ב להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

***

נדפס ע"י הוריתם

הרה"ח ר' מאיר יהודא ישראל ש"י וזוגתו מרת צפורה תחי הארליג
הרה"ח ר' יוסף ש"י וזוגתו מרת ח' סימא תחי הומינר
ומשפחתם שיחיו

(י) אם יש חילוק באמירת יגמה"ר ביחיד בין תפלת שחרית, מנחה, או סליחות?

לא ראיתי ולא שמעתי מעודי שום חילוק. ונפסק הדין סתם בשו"ע או"ח סתקס"ה ס"ה. וס' תהלת השם השלם הוא פוטוגרפיא מסידור שקדמו, ולא הספיק הזמן להגיהו כדבעי.

(יא) אמירת ח"ק שאחר קרה"ת במנחת שבת, מתי יתחילו?

עיין בשער הכולל פכ"מ. אבל מנהגנו ע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א להתחיל לאמר ח"ק קרוב לסוף הגלילה. ולמהר בהגלילה ואמירת יהללו והכניסה לארון, ולהאריך באמירת הח"ק, באופן שיסיימו הח"ק אחר הכניסה. ועכ"פ להסמיכו להתפלה ככל האפשרי.

(יב) נתקבלה זה עתה הפוטו ששלח בשביל ס' התמונות להיות לזכרון בהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א

ולהעיר ממש"כ אדה"ז באנה"ק סכ"א בענין הזריות. ולדייק כל" בוריות — (וישכם אברהם) — נפלאה" — (י"ל דמרמו ע"ז מה שבצמנו חבש חמורו) — להראות — (גם לאחרים למען יראו וילמדו. וראה במאמר י"ב תמוז דעבודת הבע"ת הוא עם אחרים. וי"ל דאברהם בענין העקדה, הוא עבודה היפך מהותו. עתה ידעתי כי ירא גו'. דזהו החילוק דבע"ת וצד"ג) — שמחתו וחפצו — (פני' הרצון תענוג. וראה בסוף המשך הה"פ תש"ט בענין שמחה ועונג)

(ג) במח ידוע לו מרצון כ"ק מו"ח אד"ש לקבץ ולרשום סיפורי זקני החסידים ותולדות ימי חייהם, ומהראוי שירשום מתולדות ימי חיי אביו וכיו"ב ולשלוח למערכת אוצר החסידים לאוסף הזכרונות וכן לעורר את המושפעים מאתו ער"ו.

בפ"ש החבורה תי'

(חתימתו)

בטח יאשר קבלת מכתב זה.

אמירת ח"ק: ראה ס' המנהגים חכ"ד ע' 34.

קרוב: באג"ק שם: קודם וקרוב.

והכניסה: הח"ק: באג"ק שם: תיבות אלו אינן.

ס' התמונות: ראה נספח לאג"ק אגרת חצט (ע' קל ואילך).

ולרשום: . . . אוצר החסידים: ראה אג"ק ח"ג אגרת חקטז (ע' קעא).

[ג]

מכתב ניהומים

ביום השי"ק, וי תשרי, בעלות המנחה, היתשכ"ה, נסתלקה הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה שניאורסאהן, אמו של — יבלחטי"א — כ"ק אדמו"ר שליט"א (ראה הפרטים "כפר-חביד" גליון 542 (ערב ר"ח היתשני"ג)). בעקבות הסתלקות "אם המלכות", הגיעו המונים לתביע תנחומין לכ"ק אדמו"ר שליט"א (מקצת מהרי"ד אז נדפסו בסי' "בצל החכמה" ע' 18 ואילך), ורבים אחרים שיגרו את דברי התנחומים במכתבים.

לפנינו צילום מ"מכתב כללי-פרטי", מ"ערב חג הסכות [בעלות המנחה], היתשכ"ה, שהוכן והוגה בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א, בכדי לשלחו (לאחר שיועק ע"י המזכיר במכונת כתיבה) כמענה לכל אלו ששלחו את תנחומיהם בכתב.

המכתב הזה (תוכנו) תורגם גם לאנגלית — אף הוא בתאריך ערב סוכות תשכ"ה — ונשלח לכל אלה שהביעו את תנחומיהם באנגלית (צילום המכתב באנגלית — נדפס בקונטרס "צדי"ק מלך" חוברת ו ע' 15).

ב"ה, ערב חג הס[ו]כות, [בעלות המנחה], היתשכ"ה

ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

ת"ח בעד דברי התנחומים ששלח[ו] לי כ' שי'.

ויהי רצון אשר בקרוב בימינו נזכה, בתוך כלל ישראל, לראות בנחמת ציון וירושלים

ולקיים היעוד בלע גו' ומחה ה"א דמעה מעל כל פנים גו'

והקיצו ורגנו שוכני עפר שיחיים ה' במל של אור גדול של מעלה.

בברכה לבשורות טובות

ולחג שמח

[בעלות המנחה: ראה ברכות ו, ב, ונת' באור התורה לוצ"צ וישלח (רלד, ב) ושי"ג].

בלע גו' . . . פנים גו': ישעי' כה, ת. סוף מו"ק.

הקיצו ורגנו: ישעי' כו, יט.

בטל של אור: זח"א קיה, סע"א. וראה ג"כ חגיגה יב, סע"ב. כתובות קיא, ב. תניא ספ"ו.

נדפסה (בשינויים קלים) בלקו"ש ח"י ע' 212, וכאן נדפסה עם הגהות בגוכתי"ק (בהגהה הראשונה). [ההוספות בחצאי-ריבוע, הן, כנראה, של כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת ההגהה האחרונה — כפי שנדפסה בלקו"ש שם].

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

HYacinth 3-9250

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, ערב חג הסוכות, תשכ"ה
ברוקלין, נ. י.

[ג]

בענין "אין המת משתכח מן הלב וכו"

האגרת שלפנינו, המתפרסמת בזה לראשונה מגוכתי"ק, נכתבה אל הרה"ג ר' חלל מדליה ע"ה.

אביו, הרה"ג הרשי"ל ע"ה - אבי"ד קאראלעוויץ, וויטעבסק ומוסקבה - עמד לימין כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נייע בעבודתו הקי בעניני הציבור, והשתתף באסיפות הכלל שנקראו על ידו. בשנת ה'תרס"ח פעל אדמו"ר מוהרש"ב נייע רבות לטובתו שיתקבל לרבה של וויטעבסק, ולאחר צאת כ"ק בנו אדמו"ר מוהרי"צ נייע מרוסיה, השתדל לקבל עבורו היתר יציאה. סקירה אודותו נדפסה - ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א (ראה אג"ק ח"ח ע"פ) - ב"ספר וויטבסק" (ת"א תשי"ז) ע' 193.

גם בנו, מוה"ר חלל ע"ה, עמד בקשר מכתבים רצוף עם - יבלחטי"א - כ"ק אדמו"ר שליט"א (חלקם נדפסו בסדרת ה"אגרות קודש"). במכתבים אלה, היה שואל את חוות דעתו הקי בעניני הפרטיים כמו גם בעסקנותו הציבורית - כאשר שימש כאבי"ד ליעדו והגליל (אנגליה), ואח"כ כשנקרא לכהן פאר בקהילה היהודית הגדולה "שומרי הדת" באנטוורפן (בלגיה) - בה כיהן (ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א - ראה להלן אגרת ו) עד יומו האחרון (נפ' בשנת ה'תשל"ז). - מצבת זכרון לאב ובנו גם יחד הוקמה ב"ספר זכרון שיל"ה", שיצא לאור עי"י "מכון ירושלים" (אה"ק, תשמ"ג).

האגרת שלפנינו נכתבה בחודש מרחשון ה'תשכ"ה, בהיותו עדיין אבי"ד ליעדו והגליל, במענה למכתבו מאור לכ"י תשרי - בו מביע ניהומים על הסתלקותה של הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה שניאורסאהן, אמו של - יבלחטי"א - כ"ק אדמו"ר שליט"א.

במכתבו, כותב אל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בצער רב קראתי את הידיעה המעציבה שכי אמו הרבנית הצדקת ז"ל נתבקשה אל על. והריני ממחר לחביע בזה לרומעכ"ק שליט"א את השתתפותי בצער-צערי, ולהגיש לו רגשי נתחומים באבלו על אבדתו הגדולה. בעבודתו הקי בנשיאות ישראל, בעמדו על משמר תוה"ק וכל קדשי ובהנהגת עם ד' לתורה ועבודה ימצא [נ]חם. עמו בצערו - ועמו בנחמה".

לאות חבה יתירה ארשום: במוע"ק (ח, א) שנינו: "לא יעורר אדם וכו' קודם הרגל לי יום", וגרסיןן עלה: "מייש לי יום! - ארי"כ ארי"י אי"ר מעשה וכו'; ושמואל אמר לפי שאין המת משתכח מן הלב לי יום וכו' ואי"ב דקעביד בחנם", עכ"ל. ולכאוי צייע מדוע לא חייש רב דקא אתי למיספדי ברגל אפי' בדקא עביד בחנם? ועוד קושית התוס'.

ואמר אבא מארי צ"ל דרב לשיטת"י אזיל בברכות (נח, ב): "אין המת משתכח מן הלב אלא לאחר י"ב חדש וכו'". אי"כ אין נ"מ אם לרגל זו או אחרת, ולכן בדקעביד בחנם מותר, ואינו אסור רק משום טעמא דמעשה האמור במוע"ק.

במענה, כותב כ"ק אדמו"ר שליט"א - בשולי מכתב ניהומים ו"כללי-פרטי", דלעיל אגרת שלפנינו:

תורה
ישיבה

שלום וברכה:

ת"ח בעד דברי הנהומים ששלח לי
כ"י, ימ"י אכלי לחם
ויהי רצון שבע"ל דברך נזכה כנ"ל
לראות בנחמת ציון וירושלים וילקיום היעוד
בלע גו' ומחה ה' ומעה מעל כל פנים
דקיצו ורננו שוכני עפר על ארצות
של תורה, תורות חיים, סעות ה' אלקים
היים להחיות בר את החיים

בברכה לבשורות טובות
ולחג שמח

יחייב ה'
הענינים אלה ה'
ה' אור ע' ה'
ע' ה'.

ה' אור ע' ה'
ה' אור ע' ה'
ה' אור ע' ה'

ה' אור ע' ה'
ה' אור ע' ה'

ה' אור ע' ה'
ה' אור ע' ה'

ה' אור ע' ה'
ה' אור ע' ה'

תשורה משמחת נישואין

RABBI DR. H. MEDALIÉ, M.A., Ph.D.

AB BETH DIN
LEEDS and DISTRICT

Residence:
73 ALBERTA AVENUE
LEEDS 7

Tel. 49160

הלל כהנא: הרשיל מעדאליע
אב"ד לעדו: הנליל

"Parkside"
Newton Park
Leeds 7
Tel. 44191

Handwritten notes and signatures in Hebrew, including names like "אוריאל" and "אוריאל קאהן".

Handwritten notes and signatures in Hebrew, including names like "אוריאל קאהן" and "אוריאל קאהן".

Handwritten notes and signatures in Hebrew, including names like "אוריאל קאהן" and "אוריאל קאהן".

תשורה משמחת נישואין

...[בברכה לכשורות טובות] (ובקשר ליום ההולדת) ולשנת הצלחה

בגור

נב. להערתו במרו"ל דאין המת משתכח מן הלב: א) ל' יום (מו"ק ה, א.) ב) י"ב חודש (ברכות נח, ב),

הענין עצמו מוכיח דבמו"ק המדובר בשכחת הצער ובברכות — בשכחת האיש.

[ועפ"ז יש להסביר: א) דדוקא בזה צ"ל גזירה שישתכח (רש"י וישב לו, לה). ב) השינוי במרו"ל הנ"ל, דבברכות הל' אלא — שחזור מדלעיל — ממכעיות הענין].

אלא שמעולם תמהתי על שאין מחלקים בהנ"ל בנוגע לאור"א דחייב האבלות (צער)

— ואי"ז שידך ל"להצטער" (רש"י סוכה כה, א ד"ה טרדא) שאינו חייב בו. —

הוא יב"ח. ומסיימים בטוב.

מגוכחי"ק בשולי מכתב הנמען מאור לכ"ו חשרי היתשכ"ה (עבור המזכיר שיעתיק — במכונת כתיבה — בשולי מכתב כללי פרטי (מערב חג הסוכות היתשכ"ה, דלעיל אגרת שלפנ"ו). ועל הגליון — הוראות למזכיר: 1) "למחוק: ולחג שמח" — היינו, תיבות אלו שנכתבו בסיום המכתב כללי-פרטי (הנ"ל); 2) "להוסיף בשוליים: אישור פ"ג"; 3) "נוסח טיטול" — היינו, לכתוב את התואר בנוסח הרגיל באגרות-קודש אליו ("הרה"ג ווי"ח אי"א גר"ג עוסק בצ"צ מו"ה הלל שיי"; 4) הקיף תיבת "ליעדו" — היינו, לציין בראש המכתב, שהיא מופנית ל"מעדאליע — ליעדו". והיא אל הרה"ג ר' הלל בהרשי"ל מעדאליע, אב"ד "שומרי הרת" באנטוורפן, בלגיה. אגרות נוספות אליו — אגרות קודש ח"כ אגרת ז'תריב, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת ו.

להערות: נעתק לעיל בפתיחה.

לא יעורר: אדם על מחו ולא יספידנו קודם לרגל וכו'. וברש"י: כלומר, שלא ישכור ספדן לחזור על קרוביו לומר בכו עמי על מרי נפש וכו'.

מעשה: באדם אחד שכניס מעות לעלות לרגל ובא ספדן ועמד על פתח ביתו ונטלתן אשתו ונתנן לו ונמנע ולא עלה. באותה שעה אמרו לא יעורר כו' קודם לרגל שלשים יום.

שאין . ל' יום: ברש"י: כלומר, כיון דמת אין משתכח מן הלב ל' יום, אם מספידו פחות מל' יום לפני הרגל אחי למיספד ברגל, דעדיין לא שכחו.

וא"ב: ואיכא בינייהו.

וא"ב . בחנם: ברש"י: מ"ד משום מעות שזימן לרגל — כיון שספדן עבד בחנם שפיר דמי, ומ"ד לפי שאין המת משתכח מן הלב ל' יום — בחנם נמי אסור.

ובברכות . האיש: ראה סוגית הש"ס שם.

בזה: בשכחת האיש.

לאור"א: לאב ואם.

רש"י . טרדא: ושם: שאע"פ שהוא חייב לנהוג אבילות של נעילה רחיצה וסיכה להראות כבוד מחו אינו חייב להצטער.

[ס]

"מכתב כללי-פרטי"

שיטת ה"מכתב כללי-פרטי" של כ"ק אדמו"ר שליטי"א, החל עוד קודם הנשיאות - לאיוש"ט - באמצע שנת ה'תשי"ט, כאשר התרבה מספר האנשים שכ"ק אדמו"ר שליטי"א כתב אליהם (ראה "מבוא" לאג"ק ח"ג ע" 5). בהתאם לשיטה זו, כתב כ"ק אדמו"ר שליטי"א אגרת אחת בתוכן הקשור לפרשת השבוע או ליומי דפגרא וכיו"ב. המכתב שוכפל במספר עותקים, וכל אימת שכ"ק אדמו"ר שליטי"א רצה לכתוב מענה או אגרת (קצרה), כתב אותה בשולי ה"מכתב כללי-פרטי", כשבתחילתו מוסיף את שם הנמען.

אולם, בתקופה זו, שנת ה'תשכ"ה, כבר התרבה מספר האנשים בכמות כזו עד שכ"ק אדמו"ר שליטי"א מיעט ביותר בכתיבת מכתבים פרטיים; ורוב-רובן של אגרותיו נכתבו איפוא בשיטת ה"מכתב כללי-פרטי", ולפעמים - עם הוספת פרטיות בשולי האגרת (לדוגמא: ההערה במרדכי "אין המת וכ"ו" - לעיל אגרת ג).

לפנינו "מכתב כללי-פרטי" בגוון כ"ק אדמו"ר שליטי"א, מ"י"ו ראשון לפי ובני"ו יוצאים ביד רמה, ה'תשכ"ה" - שנשלח כאישור למכתבים שנתקבלו בסמיכות ליום ההילולא יו"ד שבט.

על גליון האגרת רשם כ"ק אדמו"ר שליטי"א: "נ"מ שבו הנקודות להעתיק מהנוסח דר"ח חדש" - והוא הוראה למזכיר להשלים את הלשון באגרת הנוכחית ע"פ הנוסח שכתב כ"ק אדמו"ר שליטי"א באגרת ראש חודש שבט ה'תשכ"ה (נדפס בלקו"ש ח"י ע" 266 ואילך). לפנינו - נעתק בפנים - מטופס מודפס של המכתב "כללי-פרטי" (ונדפס בשניוניים קלים) בסה"מ באתי לגני ח"א ע"י ש"ד).

ב"ה יום ראשון לפ' ובני"ו יוצאים ביד רמה, ה'תשכ"ה

ברוקלין, נ"ו.

הו"ח . . .

מאשר [הנני קבלת מכתבו] מיום

ויה"ר אשר בימים אלו הסמוכים (מלפניו ומלאחריו) ליום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר. וביתר [עז ביום ההילולא עצמו] - הוא יום העשירי בעשתי עשר חדש - יתעורר כאו"א להחלטות טובות - שתבואנה אח"כ בפועל טוב, במעשה טוב שהוא העיקר - ללכת] בדרכיו אשר

ראשון: ראה פסחים ה, א. מלפניו ומלאחריו: להעיר ממכילתא יתרו כ, ח. שו"ע אדה"ז או"ח סרס"א ס"ד. בדרכיו . . . ועד: ראה אגה"ק ס"י זך.

ב"ה יום ראשון לפ' ובני"ו יוצאים ביד רמה
ה'תשכ"ה

הוא . . .

אשר . . .

ויהי אשר יואים אלו הנהגות
הן הסוגיות איוס ההילולא של כ"ק
אור אצ"ק, וק"ת . . . דפוסיו אשר
היונו ולאחריו, אשר היה
האשכנזי והכ"ק א"ע א"ע
האע"פ חו"ק - ה"פ . . .
ע"י יוצאיו ה' אגרת ד'אולה
האגרת והאגרת ע"י צ"ק וק"ת
יוצאים ביד רמה . . .
קדושה

אם ע"ן השמחות
היה א"ת
ב"ה א"ת

ב"ה יום ראשון לפ' ובני"ו יוצאים ביד רמה
ה'תשכ"ה
הוא . . .
אשר . . .
הוא . . .
הוא . . .
הוא . . .

הורגו ובאורחותיו, לחוק היהדות המסורתית ולהפיצה ועד להפצת המעינות חוצה — הליכת [קבע ותמידית, באופן של נצח סלה ועד שאין לו הפסק עולמית,

וימשיך זה ויוסיף בכל הענינים להם "מסוגל הוא היום הזה" וכלשון רבנו נשיאנו בעל ההילולא:

להתקשר בעין החיים, לקבל [אתם נשיכם בניכם ובנותיכם,] ברכת ה' [בשפעת חיים ופרנסה טובה ונחת מיו"ח וברוכים תהיו בבני חיי ומוזני] ריחי,

עדי יוציאנו ה' למרחב בגאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו ובנ"י יוצאים ביד רמה.

בברכה

נצח . . . עולמית: עירובין נד, א. וכלשון רבנו: קונטרס ג. קונטרס לו.

[1]

עזיבת משרת רבנות; בי"ם לתורה ומלאכה

האגרת שלפנינו, המתפרסמת בזה לראשונה, נכתבה אל הרח"ג ר' הלל מדליה ע"ה.

התשובה באה כמענה לשני מכתביו מתחילת שנת ה'תשכ"ז. המכתב הראשון לא הגיע לידינו; אך מתוך הנאמר במענה, וגם במכתבו השני: "עוד טרם נתייבש המכתב בענין הפרטי שכתבתי וכו' ואני שוב כותב וכו'" — נראה שה"ענין הפרטי" שמזכיר, הוא ענין המשך כהונתו בתור "הרב הראשי ואב"ד הקהילה היהודית [שומרי הדת] אנטווערפן" (נוסח הכותרת בנייר-המכתבים שלו).

על כס הרבנות באנטוורפן, הוא עלה בשנת ה'תשכ"ו — לאחר שעזב את ליעדז (כני"ל). ובמכתבו הנוכחי העלה מחשבה, מסיבות שונות, לעזוב את משרת הרבנות שם ולעבור (גם) לתחום המסחר.

ואילו במכתבו השני, שתאריך כתיבתו הוא "א' ח"ש, תשכ"ז", מתייחס ל"ענין כללי", כלשונו, בדבר "יסוד ישיבה חב"דית באנטוורפן. במכתבו, הוא מציין שהרה"ח ר' סעדי ליבעראוו ע"ה (שהגיע לשם בקיץ ה'תשכ"ה — בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א) מעוררו תמיד אודות יסוד ישיבה כזו, אך הוא שולל זאת מכמה סיבות (ראה להלן מכתבו הנעתק בהערה "יסוד ישיבה"). במקום זה הוא מציע לייסד שם "ישיבת תורה ומלאכה", בה ילמדו התלמידים חצי יום תורה וחצי יום מלאכת ביקוע יהלומים — שהיתה המקצוע הרגיל בידי הצעירים שם.

ובתשובתו הקי, משיב כ"ק אדמו"ר שליט"א, כי: (א) עליו להמשיך (רק) במשרת הרבנות שם; (ב) אין מקום לייסד "ישיבת תורה ומלאכה" במקום שאין שם גם ישיבת חב"ד; (ג) מטעמי מחלוקת וכו' — אין כדאי לייסד שם גם ישיבת חב"ד רגילה.

...ובמענה לתכנס: (א) בענין הפרטי — לצאת משמח הרבנות — ח"ו וח"ו לחשוב עדי"ו. ועל הראשונים שעזבו (בתקופתנו) אנו (כי מרשה אני לעצמי לכוללו גם הוא באלה ה)מצמעים וכו'.

מגזכתי"ק בשולי מכתב השואל מיום א' ח"ש תשכ"ז (עבור המזכיר שיעתיק במכונת כתיבה). והיא אל הרה"ג ר' הלל בהרש"ל מעדאליע, אב"ד "שומרי הדת" באנטוורפן, בלגיה. אגרות נוספות אליו — ראה לעיל אגרת ג, ובהנסמן בהערות שם. ובמענה לתכנס: של שני מכתביו.

תשורה משמחת נישואין

Dr. H. MEDALIE, M. A. Ph. D. (r.o.o.)

Opperrabbijn
ISRAELITISCHE GEMEENTE ANTWERPEN
Terlistsstraat 95 - Antwerpen
Tel. 314147

הלל בהגאון מרן הרש"ל זצוק"ל מעדאליע

חבר הראשי ואב"ד
הקהילה היהודית אנטוורפן
Private Adres
Meroetestraat 108, Antwerpen
Tel. 39.17.95

א ה"ס, קטל, קטל...
אם דלי אמה' אלה ונתן אמת רבני אלה
אבאבא קאדאבא
א.ת. 5 קאדאבא

אמת ונתן אמת רבני אלה...
אם דלי אמה' אלה ונתן אמת רבני אלה
אבאבא קאדאבא
א.ת. 5 קאדאבא

אמת ונתן אמת רבני אלה...
אם דלי אמה' אלה ונתן אמת רבני אלה
אבאבא קאדאבא
א.ת. 5 קאדאבא

תשורה משמחת נישואין

באם באופן דהא והא איתנהו ב' — יש להביא בחשבון מלכתחילה דענין מסחרי כיו"ב שכותבו — אין לו קצבה בזמן ובהשתעבודות המחשבה יש לו כח מושך מיוחד (דחידושא חביבי לאדם) כו'. וצ"ל השערה בעצמו היוכל להגביל עצמו בכ"ז כפי הדרוש.

כן צ"ע אופי הרושם על הבעה"ב ותקפו בהודע הענין (דא"א בלאה"כ, ואינו אלא מחוסר זמן (קצר לפי ערך) עד שיתפרסם).

ב) ב"ס (לתורה ו) למלאכה — (מטעמים מוכנים) אנשי חב"ד עסקו בזה רק כתוספת וכמפל לשיבת חב"ד, היינו במקום שישנה ישיבה, ולאחרי משך זמן — נראה לכל (אפילו למבקר וחושד) אשר תלמיד פ' ופ' אין ביכולתם להמשיך עוד בישיבה, אזי חובת הנהלת המוסד בו נמצאים-לומדים להצילם מיציאה לחוץ ע"י ב"ס שמקצת היום לומדים בו למלאכה וכיו"ב.

ג) יסוד ישיבה — הרי אף שאמרז"ל על כגון דא גדיל תורה ויאדיר — בנדר"ד ה"ז ענין של מחלוקת וכו' וכו' — ובמילא (ככתבו) אין זה כדאי וענין.

דהא והא: משרת הרבנות וגם מסחר, כדלקמן.
ב"ס (לתורה ו) למלאכה: במכתב השואל: "אני מציע דבר חידוש: [לייסד באנטוורפן] ישיבת תורה ומלאכה. והיות שכאן רובא דרובא הצעירים בני י"ז-י"ח לומדים את מלאכת הביקוע של יהלומים, שלוקח שנה בערך להשתלם ולהתמחה במקצוע על צד היותר טוב... ע"כ אני מציע שבישיבה תורה ומלאכה ילמדו שנתיים-שלוש שנים, חצי יום לימוד תורה ומתציתו השני ללמוד המקצוע... [ולזה נקבל אהדה ואזן קשבת... כי יראו ויוכחו שעושים כאן בעלי מקצוע ולמדן י"ש...".
יסוד ישיבה: במכתב השואל: "הרב ר' סעדי נ"י [ליבעראון] תמיד מדבר אתי דבר יסוד ישיבה [באנטוורפן]. ותמיד אמרתי לו, הן ישיבה אחת מכל היום כבר קיימת כאן סמוכה לעירנו... ישנה ישיבה בשביל אלה שלומדים בב"ה"ס העירוני — וע"כ אפשר אין כאן מקום לישיבה נוספת, וכך בודאי יחשבו הבע"ב מכאן."

[ ]

נסיעה מאה"ק לחו"ל

פעמים רבות התייחס כ"ק אדמו"ר שליטי"א בשלילת נסיעה מאה"ק לחו"ל. אולם לא ראי זה כראי זה, וכל אחד מהשוואלים בא בסיבתו הפרטית - זה בכדי ללמוד תורה וזה כדי להשתטח על קברי צדיקים, וכיוצא באלו (ראה הנסמן ב"מפתח מקומות" באג"ק ח"כ ערך "ארץ הקודש; ארץ ישראל" ע"י תרכת ואילך).

לפנינו מענה כ"ק אדמו"ר שליטי"א בגוכתי"ק על גליון מכתב השואל - הרב ש.ש. שי, ירותיו - בתאריך: "עש"ק לסי קדושים תהיו, היתשכ"ז".

במכתבו, כותב השואל: "היות ובתי . . תחיי תגיע למצוות בעו"ה בעש"ק חי סיון הבעלי"ט, אבקש בזה הסכמת כקא"ש [כ"ק אדמו"ר שליטי"א] בנוגע לנסיעה עתה לכקא"ש. כי לפני שלוש שנים בעת שהי לה לייע ולייע המיחוש בגרון (ואז הודענו ע"ז לכקא"ש וגם קבלנו מכקא"ש ברכת קדשו להצלחה ולרפואה בנוגע להטיפול וברכת מרבין בשמחה) . . וגם היי אז סברא אצל המשפחה על נסיעה לרופאים לחו"ל באשר היו נבחלים וכ"ו ותליית על העבר שהכל ב"ה בסדר . . ובהיות וכמדומה שהי אז אצלי במחשבה וכמדומה גם בדיבור בלי"נ כאשר יעזור השי"ת ניסע אתה לכקא"ש לרגל הגיעה למצוות . . חפצי ובקשתי לבוא עם בתנו תחי לכ"ק אד"ש . . ואחכה לחסכמה וברכה...".

במענה על כך, השיב כ"ק אדמו"ר שליטי"א:

נסיעה מאה"ק לחו"ל - אינו ענין פשוט כלל ובפרט בנוגע לנערה בגיל זה.

ולמה להבנס לב"ז?

[נוסף על ההוצאות בממון - שאפילו כשכל הסכום ישנו במזומן - לכמה דברים שאין ספק שנחוצים הם, יש לנצלו. וק"ל].

ואזכורם עה"צ והרי כוונתו רצוי.

נסיעה . . כלל: ראה גם אג"ק ח"כ אגרת ז'תתנו (ע' רמא), ובכ"מ. בגיל זה: גיל בת מצוה.

נסיעה מאה"ק לחו"ל - אינו ענין פשוט כלל ובפרט בנוגע לנערה בגיל זה. ולמה להבנס לב"ז? [נוסף על ההוצאות בממון - שאפילו כשכל הסכום ישנו במזומן - לכמה דברים שאין ספק שנחוצים הם, יש לנצלו. וק"ל]. ואזכורם עה"צ והרי כוונתו רצוי.

המענה ל"יתמיהה" זו על גליון מכתב השואל, עבור המזכיר שיעתיקו במכונת כתיבה. אחר שהעתיקו, נכנס אגרת-המענה שוב לכ"יק אדמו"ר שליט"א להגהה שניי, בה הוסיף והגיה במקום אחד (בסוף המענה). — המענה עצמו (בהוספת קטע נוסף בסוף — שנדפס לקמן בחצאי"ר) נדפס כבר בלקו"ש שם ע' 276.

להערתו בנוגע ל"מבצע תפילין" ממש"כ הרמב"ם ע"ד השמירה דמוזה (פ"ה ה"ד) — הנה פניתי בזה לכל מי שיש בידו לעשות בזה (ואפילו בגדר ספק (ראה שבת נה, א)) וכללות ענין זה — מיוסדים הם על המבואר בכ"מ ומהם:

פס"ד מפורש ברמב"ם גופא בהל' ע"ז (פי"א הי"ב בסופה) דמותה. ובנדו"ד מפורש שם הל' תשובה (פ"י ה"ה בסופה) — שזהו חיוב. ולא עוד אלא — דמי שאינו מנצל אפשריות זו ככל הדרוש — עובר על מ"ע מה"ת דהוכח תוכיח גו', ונתפש בעון אלו שלא הביאם להמעשה דהנחת תפילין (הל' דעות פ"ו ה"ז). וראה באריכות בפהמ"ש ר"פ חלק, ושם ד"מזרזין אותם (שלא השיגו האמת עד שיהיו כמו אברהם אבינו ע"ה) ע"ז (שיעשו המצוה מפני שכרה) ומחזקים כוונתם". ועוד וג"ז עיקר: בכל יום ופעם שמניח תפילין מברך עליהן עובר לעשייתן אשר קדשנו במצותיו וציוונו כו' ועי"ז הרי ברור (ולא רק דאמרינן כן) דעושה לשמה, אלא שמתכוון אף להנאת עצמו, והרי זה צדיק גמור בדבר זה (פסחים ה, ב וברש"י ותוס' שם).

ומש"כ הרמב"ם במזוזה, הרי שם "במלו המצוה" (ומש"כ והוסיף "אלא שעשו כו'") — עכצ"ל שזה בא לשופרי דמילתא. ומש"כ בכס"מ שם — הוא לתרץ מש"כ הרמב"ם כאילו הוא כו'. ועוד להעיר: ברמב"ם במזוזה — המדובר בעושה המצוה, ובנדו"ד — ע"ד המשתדל שאחר ניח תפילין, ואכמ"ל בכ"ז.

[ולמהערה בהנאמר דגדולה מצות תפילין מפני כו' מהי השייכות הגדלות מצוה לזה — הוא ע"פ מרז"ל גדולה תשובה שמארכת כו' (יומא פו, ב)].

[ט]

"SELF-PITY"

— מפיתויי היצה"ר הכי מוצלחים

ידועה ומפורסמת הקשת הרחבה של הנושאים והשטחים בתשובות ומענות כ"יק אדמו"ר שליט"א (ראה "מבוא" לאג"ק ח"ב ע' 5). כ"יק אדמו"ר שליט"א עונה לכל אחד ואחד לפי ענינו, אם בתורה ובהלכה או בהדרכה ובעבודת ה' — כאשר כל ספרי "אגרות-קודש" שלו מלאים בעניינים אלו.

ה"צעטילי" הנפלא שלפנינו נכתב בגוכתי"ק כ"יק אדמו"ר שליט"א — בשנת ה'תשכ"ז — אל אברך אחד שטען שאינו יכול לעשות שידוך ואינו יכול להצליח בחינוך.

במענה, שולל כ"יק אדמו"ר שליט"א טענות אלו מכל וכל; מדגיש את הצורך להתייגע דוקא בעבודת החינוך באופן ד"ופרצת"; ומוכיח אשר מדת הרחמנות ע"ע אינה אלא מפיתויי היצה"רע הכי מוצלחים, כדי להביא את האדם למצב של העדר העשי.

(1) עניתו כו"כ פעמים, והוא חוזר עוה"פ ועוה"פ על אותם הדברים שהתחיל לכתבם (וכו"כ פעמים) מלפני כו"כ שנים, וכאילו בנתיים לא קרה מאומה?!

וגם במכתבו זה סותר את עצמו בכמה ענייניו:

טענותיו: שהוא יוצא מן הכלל מכל בני" ובמילא (1) א"א שמי שהוא ירצה להשתדך אתו — בה בשעה שידוע וכותב שכו"כ הצעות היו שרצו והוא לא רצה. (2) א"א שיצליח בחינוך ובתור מורה וכו' — בה בשעה שידוע וכותב — שבכ"מ הצליח, וגם בשנה זו קיבל הצעות וכו'.

ועד"ז בכהנ"ל, אלא שכתבתי ע"ד הכי עקרים.

(2) תלונותיו על משרתו עתה: השגחה העליונה שלחתו למוסד תב"די הנמצא במקום שיש בו potential (אפשריות) הכי טובה להגדלת מוסד זה ועד לאופן ד"ופרצת" — ותמורת פעולתו בזה ובכל המרץ — מתלונן על מה שלא ניתן לו א פארטיגע זאך ושהוא לא יהי צריך להטריח ח"ו א"ע, כ"א ללמוד השיעור לקבל השעק ואח"כ גיין זיך אפרוען מעבודה

